

УДК.336.767.3

Шалаєв В.Ю.

факультет фінансів, 4 курс

Мякишевська О. М.

к.е.н., доцент кафедри

корпоративних фінансів і контролінгу,

КНЕУ імені Вадима Гетьмана

ІНВЕСТИЦІЇ У ВІЙСЬКОВІ ОБЛІГАЦІЇ ЯК ІНСТРУМЕНТ ПІДТРИМКИ УКРАЇНИ ПІД ЧАС ВІЙНИ

Для підтримання економіки під час військових дій, Україні необхідне фінансування як на внутрішніх, так і на зовнішніх фінансових ринках. Одним із дієвих та ефективних способів залучення коштів на забезпечення проведення пріоритетних видатків держбюджету України в умовах воєнного стану є придбання військових облігацій. Їх розміщення розпочалося після прийняттям Постанови КМУ «Про випуск облігацій внутрішньої державної позики «Військові облігації»» від 25 лютого 2022 р. №156, який у такий спосіб окреслив намір залучити до 400 млрд грн.[1].

Прибутковість військових облігацій трохи нижча, ніж за звичайним суверенним боргом. Але інвесторів більше приваблює не перспектива заробити, а як допомогти країні виграти війну та хоча б частково застрахувати свої кошти від інфляції. На даний момент військові облігації посідають друге місце за обсягом внутрішніх державних позик (ОВДП). Згідно з статистики станом на 26 вересня 2022 року загальний обсяг власності в гривні для юридичних осіб склав 81,7 млрд грн., а для фізичних 6,3 млрд грн. Завдяки військовим облігаціям держава залучає додатковий капітал і підтримує економіку за рахунок випуску та розміщення облігацій внутрішньої державної позики в бездокументарній формі, особливістю яких є фіксований рівень доходності [2].

До особливостей військових облігацій які відрізняють їх від інших видів боргових фінансових інструментів є наступне: - відсутність податку на дохід фізичних осіб (18%) та військового збору (1,5%); - доходність річних ОВДП вища, ніж за річними депозитами у державних банках та банках з іноземним

капіталом; - відсутня брокерська комісія на операції з цими цінними паперами; спрощена верифікація індивідуальних інвесторів, не потрібно підтверджувати дохід у межах 400 тис. грн. [3].

Більшість фінансових компаній на ринку військових облігацій скасували власні комісії за проведення торгових та депозитарних операцій, сприяючи у такий спосіб залученню максимально широкого кола громадян, які висловили намір придбати облігації. Лібералізації розміщення військових облігацій сприяє і Національний банк, спростивши механізм ідентифікації та верифікації покупців та зупинивши на період воєнного часу проведення планових та позапланових виїзних перевірок банків та небанківських установ щодо здійснення нагляду у сфері фінансового моніторингу, дотримання валютного та санкційного законодавства.

Схематично процес розміщення військових облігацій відбувається наступним чином:

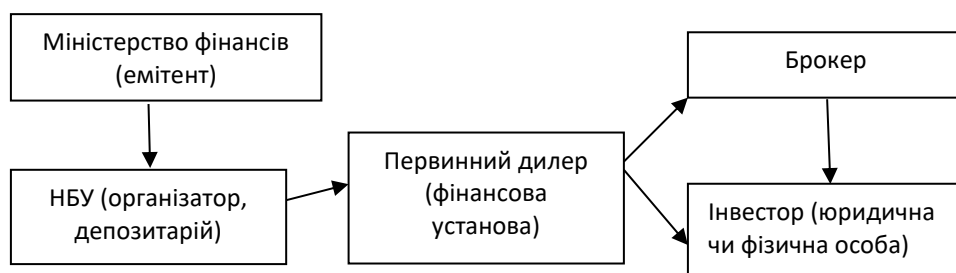

Рис.1. Процес розміщення військових облігацій

Військові облігації передбачають термін інвестування від 3 місяців до 1,5 років. Чим довший термін, тим вищий відсоток і, отже, вищий дохід. Держава на цей час розміщує військові облігації з дохідністю 10–11% у гривнях. Наприклад, короткострокові облігації в гривні – на 3 місяці – принесуть їх власникам 9,5%, на 6 місяців - від 10 до 12%, на рік - від 11 до 14%, на півтора роки – від 11,5% до 16%, а на 2 роки - 14%. Найменшу відсоткову ставку мають облігації від 3,5% до 4,5% у доларах та 2,5% у євро [4].

Українські банки пропонують гривневі депозити зі ставками від 6% до 13% річних. Як бачимо, держава пропонує значний рівень дохідності своїх облігацій, які відповідають ринковим умовам залучення вкладів банками. Беручи до уваги

відсутність оподаткування, то дохід від інвестування фізичними особами саме у військові облігації перевищуватиме депозитний дохід.

Міністерство фінансів обмежує різке підвищення ставок ОВДП, оскільки розглядає військові облігації як вияв патріотизму, а не як засіб інвестування. Водночас на період воєнного стану Мінфін все ж підвищив прибутковість деяких гривневих цінних паперів до 16% річних, а також усіх доларових державних облігацій. З іншого боку, процентні ставки за гривневими 3-місячними військовими облігаціями та за ОВДП, номінованими в євро не змінилися.

За даними Національного банку, станом на кінець вересня 2022 року обсяг ОВДП у громадян і суб'єктів господарювання України становив 14 128,3 млн грн., що становить 15,8% від загального обсягу придбаних ОВДП, номінованих у гривні, \$199,9 млн дол. США, що складає 22,7% від загальної кількості військових державних облігацій, номінованих у доларах США та 150,3 млн євро, а це 52,6% від загальної кількості військових державних облігацій, номінованих у євро. Нерезиденти володіють облігаціями військової позики на суму понад 1 151,7 млн грн. та 2 млн дол.[5].

Зважаючи на те, що військові облігації не лише не дають великого доходу, не захищають від інфляції у повній мірі, та все ж таки ОВДП дають можливість Національному банку утримати валютний курс гривні. До того ж військові облігації є непоганою альтернативою банківським депозитам, які в цілому дуже близькі за механізмом отримання доходу, що дозволяє диверсифікувати інвестиційний портфель.

Список використаних джерел:

1. Про випуск облігацій внутрішньої державної позики "Військові облігації". Постанова КМУ від 25 лютого 2022 р. № 156 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/card/156-2022-%D0%BF>
2. Облігації внутрішньої державної позики «Військові облігації»: <https://tax.gov.ua/baneryi/umov-pridbannya-ovdp/obligatsii-vnutr-derjavnoi-poz>
3. Військові облігації: як вберегти гроші від інфляції та допомогти армії: <https://ua.news/ua/money/voennye-oblygatsyy-kak-uberech-dengy-ot-ynflyatsyy-y-pomoch-armyy>

4. Все, що треба знати про військові облигації: переваги, ризики та допомога у війні: <https://investohills.com/news/analitika/vse-shho-treba-znati-pro-vijskovi-obligacii-perevagi-riziki-ta-dopomoga-u-vijni/>

5. Статистика щодо продажу та погашання ОВДП: <https://bank.gov.ua/ua/news/all/viplati-uryadu-za-pogashennyami-ovdp-iz-pochatku-povnomasshtabnoyi-viyni-na-547-mlrd-grn-perevischuyut-zapozichennya-vid-prodaju-vidpovidnih-tsinnih-paperiv-na-auktsionah--depozitariy-nbu>

УДК 330.332

Шуплат О.М.

*к.е.н., доцент, доцент кафедри
корпоративних фінансів і контролінгу*

КНЕУ імені Вадима Гетьмана

ФОРМУВАННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОГО КЛІМАТУ УКРАЇНИ В УМОВАХ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ

23 червня 2022 року Єврорада надала Україні статус кандидата на вступ до ЄС. Разом із затвердженням статусу кандидата в ЄС Єврокомісія висунула Україні сім вимог, що стосуються проведення реформ, щоб в майбутньому з країни-кандидата вона могла стати членом Євросоюзу. Крім того, на Міжнародній конференції з відновлення України (URC 2022) в м. Лугано було ухвалено сім принципів, які стануть рецептом відновлення України, частину якого фінансуватимуть міжнародні донори та партнери [1]. Ці події відкривають перед Україною великі можливості самореалізації та розкриття її економічного потенціалу. І потрібно невідкладно продовжувати працювати над імплементацією плану згідно затверджених принципів в рамках євроінтеграції.

На сьогодні економіка країни знаходиться в стані найбільшого економічного стресу за понад 30-річний період її незалежності. У липні цього року за оцінками міжнародних експертів державі нанесена шкода на рівні 33-35% валового продукту України. В таких умовах Україна не спроможна забезпечити соціально-економічний розвиток за рахунок власних фінансових ресурсів і потребує притоку іноземного капіталу. Більше того, економічні наслідки війни є суттєвим негативним фактором не тільки внутрішнього